

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ



ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»



*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:



Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет



ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Гоцуляк Віолета

ГЕЙМІФІКАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ (ІГРОВІ МЕТОДИКИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК КОНСУЛЬТУВАННЯ).....	257
---	-----

Коба Олег

АВТОРСЬКА ШКОЛА В УКРАЇНІ (НА ОСНОВІ РЕАЛЬНИХ ДОСЛІЖЕНЬ).....	259
--	-----

Балан Денис

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРЕНЕРА З ФУТБОЛУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ СТРАТЕГІЙ.....	264
--	-----

***СЕКЦІЯ № 9. ПОЛІТИКА І СУСПІЛЬСТВО: УКРАЇНСЬКИЙ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД***

Озернюк Ганна

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ФОРМУВАННІ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ АФРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ.....	268
--	-----

Мельник Юлія

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНОГО ТРАНЗИТУ.....	271
--	-----

Ярова Ліліана, Куртіков Михайло

ТЕХНОЛОГІЇ ЛОБІЮВАННЯ У КІБЕРПРОСТОРІ: ВІД МЕДІА- СКАНДАЛІВ ДО «РЕЄСТРУ ПРОЗОРОСТІ»	274
--	-----

Ковра Катерина

КУЛЬТУРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ЗА ЧИ ПРОТИ МЕЦЕНАТСТВА.....	278
---	-----

Шкребій Катерина

ІНТЕГРАЦІЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ЗРІЛОЇ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА.....	280
---	-----

ЯРОВА ЛІЛІАНА

докторка політичних наук, професорка, завідувачка кафедри соціології

КУРТІКОВ МИХАЙЛО

магістр зі спеціальності «Інформаційні управляючі системи та технології»

*Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса,
Україна*

**ТЕХНОЛОГІЇ ЛОБІЮВАННЯ У КІБЕРПРОСТОРІ:
ВІД МЕДІА-СКАНДАЛІВ ДО «РЕЄСТРУ ПРОЗОРОСТІ»**

На сучасному етапі суспільного розвитку, в умовах становлення цифрового суспільства та новітнього простору соціальної взаємодії – кіберпростору, відбуваються суттєві зміни у технологіях лобіювання. Передусім, йдеться про інтеграцію різних технологій політичного впливу на владу та громадську думку у межах однієї кампанії, широке застосування технології «медіа-скандалів» з метою просування інтересів певних груп інтересів та одночасної інформаційної атаки на імідж опонентів. У кіберпросторі використовується комплексна стратегія лобіювання, яка включає ефективну комунікацію з правлячим класом та інформаційну роботу із громадською думкою. У технологіях лобіювання враховуються проблеми та уразливі місця правлячого класу.

Варто погодитись із наступною думкою: «В основі проблем української політичної еліти та правлячого класу насамперед лежать не економічні проблеми, які, звичайно, загострилися з початком повномасштабного воєнного вторгнення. Першопричиною є криза представництва правлячого класу України, яка породжує всі інші кризи політичного розвитку. Справедлива війна консолідує суспільство навколо влади і лише пригальмовує внутрішні конфлікти... Якщо інтереси правлячого класу, його міжособистісні домовленості суперечать потребам та інтересам широких верств населення, а також пріоритетам міжнародних партнерів, це ставить під загрозу досягнення поточних завдань та унеможливорює довгострокове врегулювання ситуації в країні» [1, с. 202].

Відзначимо, що криза демократичного політичного представництва, яка є характерною ознакою сучасного світу, виступає одним із факторів активізації груп інтересів та лобістських структур. Адже, це санкціонує не лише переконувати окремих осіб в інститутах публічної влади щодо необхідності певного політичного чи економічного рішення, але й підвищує ефективність технологій формування громадської думки. Це дозволяє стверджувати синергетичний ефект лобістських кампаній у кіберпросторі: поєднання впливу на владу та суспільство задля забезпечення необхідного рішення.

Солідаризуємось із наступним: «...особливість новітніх технологій політичного лобіювання полягає у поєднанні усіх можливих технологій політичного тиску, які реалізуються у рамках однієї кампанії лобіювання... Безпосередня інформаційна робота з представниками політичної еліти, аналітична діяльність та законопроектів може поєднуватися у рамках однієї акції із масовими кампаніями протесту та опосередкованим впливом на громадську думку через мас-медіа та інші суспільні канали комунікації. Все це виражається у тому, що кампанія з лобіювання із довготривалої операції перетворюється на жорстку та короткотривалу атаку, що, загалом, повністю відповідає загальній логіці світу, що характеризується пришвидшеним темпом суспільно-політичних процесів» [3, с. 91].

Однією із головних проблем у процесі використання технологій лобіювання у цифровому суспільстві є правове регулювання кіберпростору. Це – виклик глобальному світовому устрою, а не лише національним урядам.

Слід безумовно погодитись із тим, що «Упродовж останніх десяти років питання регулювання кібернетичного простору перестає бути виключно «внутрішньою справою» окремих держав.

Можливість використання кіберпростору організованими злочинними угрупованнями, зловмисниками-одинаками, формалізованими та неформалізованими деструктивними політичними групами, військовими і спеціальними службами держав з метою вчинення злочинів, здійснення хакерських атак за політичними мотивами, деструктивного впливу на військову й цивільну інфраструктуру (у т.ч. – критичну), збір чутливої інформації, а також пряме шпигунство в інтересах держави чи потужних корпорацій, робить неможливим ігнорування цієї проблеми світовою спільнотою» [2, с. 3].

Регулювання кіберпростору потребує координації дій національних урядів на основі міжнародного та інформаційного права; адже проблема лобіювання із використанням новітніх технологій у кіберпросторі вийшла за межі окремих держав. З'явилися нові глобальні гравці – транснаціональні корпорації, хакери, власники соціальних мереж та платформ (які змінили власників медіа-голдінгів в якості «медіакратії»).

Зрештою, глобальним став феномен штучного інтелекту, який також у найближчі роки буде впливати на розвиток технологій лобіювання у кіберпросторі. І якщо нещодавно в якості однієї із основних технологій лобіювання використовувався медіа-скандал, то на сучасному етапі йдеться вже про глобальні трансформації технологій лобіювання та презентації інтересів класів, груп та спільнот у публічному просторі. Адже кіберпростір є публічним простором, у якому презентуються різноманітні інтереси.

Погодимось із тим, що кіберпростір сприяє вираженню волі різних соціальних та політичних меншин: «В даний час більше, ніж будь-коли раніше, політичні меншини мають можливості озвучити свою думку за

рахунок нових технологій і інтернет-додатків. Невеликі організації та приватні особи більше не залежать від засобів, раніше доступних тільки урядам і великим корпораціям. Сьогодні громадяни можуть вибрати ті новини, які вони хочуть отримувати, і просувати в власних соціальних медіа ті соціальні та суспільні програми, які їм подобаються. Провідні організації, що займаються захистом громадських інтересів, стають повноправними учасниками онлайн-спільнот» [3, с. 93].

Зокрема, саме кіберпростір сприяє утворенню нового класу – креативного класу, який завдяки свободі самовираження та можливостям розвитку бізнесу у кіберпросторі об'єднує творчих людей, підприємців, та фахівців в ІТ-сфері – розробників програмного забезпечення, тестувальників (QA-інженерів), системних адміністраторів, фахівців з кібербезпеки та аналітики даних (включно із хакерами). Зі становленням креативного класу пов'язуються сподівання на демократизацію політики та економіки в Україні.

Погодимося із тим, що «креативний клас – це чергова «маска» середнього класу на сучасному історичному етапі. Маска політично активних громадян, які за об'єктивними (рівень доходу, сфера зайнятості) та суб'єктивними (самоідентифікація) маркерами становлять окремий соціальний клас, політичні цінності та інтереси якого є протилежними щодо олігархії та найбідніших верств. Якщо середній клас під маскою креативного класу буде спроможний нарешті собі забезпечити повноцінне політичне представництво та сформувати більшість у парламенті, то це буде означати перемогу політичної та економічної демократії в Україні» [7, с.104].

В Україні зроблено певні кроки щодо регулювання лобістської діяльності. З 1 вересня 2015 року введено у дію Закон України «Про лобіювання» [4] (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3606-20#n122>).

Відповідно до вимог цього Закону утворено «Реєстр прозорості» [6]. У ньому вже зареєстровано 88 суб'єктів лобіювання. Слід безумовно погодитись із тим, що «Початок функціонування Реєстру означає, що особи, які здійснюють лобіювання – вплив чи спробу впливу, зокрема на органи державної влади, щодо ухвалення нормативно-правових актів у власних чи комерційних інтересах бенефіціарів, зобов'язані отримати статус суб'єкта лобіювання. Зробити це може (за відсутності обмежень, передбачених ч. 4 ст. 10 Закону):

- фізична особа, яка має повну цивільну дієздатність; - юридична особа, зареєстрована за законодавством України;

- іноземна юридична особа, яка має на території України своє представництво відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»... Реєстр став першою інформаційно-комунікаційною системою, яка за сприяння Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, пройшла авторизацію з безпеки за новими стандартами, встановленими законодавством України» [5].

Відтак, технології лобіювання в Україні пройшли шлях від медіаскандалів, за допомогою яких представники правлячого класу та медіакратії зберігали політичну та економічну монополію у пострадянському суспільстві до новітніх технологій лобіювання у кіберпросторі, які комплексно впливають на інститути публічної влади та громадську думку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с. URL: https://ipend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Adaptyvni-zminy_monohraf_2023.pdf.
2. Дубов Д. В., Ожеван М. А. Майбутнє кіберпростору та національні інтереси України: нові міжнародні ініціативи провідних геополітичних гравців : аналіт. доп. Київ: НІСД, 2012. 32 с. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2013-02/Kyberprostyr-17541.pdf>
3. Олещук П. Інформаційні технології лобіювання за сучасної демократії. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. № 1(4). С. 89-96. URL: <https://doi.org/10.17721/2523-4064.2021/4-9/12>
4. Про лобіювання: Закон України від 23.02.2024 № 3606-IX. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3606-20#n122>
5. Реєстр прозорості розпочав роботу: можливості, функції, умови реєстрації *Національне агентство з питань запобігання корупції*. 1 вересня 2025 року. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/reestr-prozorosti-rozpochav-robotu-mozhlyvosti-funktsii-umovy-reestratsii/>
6. Реєстр прозорості. *Національне агентство з питань запобігання корупції*. URL: <https://transparency.nazk.gov.ua/home>
7. Яковлев Д.В. Креативний клас – феномен інформаційного суспільства. *Трансформація українського суспільства в цифрову еру* : матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції, 22 березня 2024 р. Львів – Торунь: Liha-Pres, 2024. С. 100-104. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5abd5fdc-4dfc-484a-a62a-b8792fd39957/content>.

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.